ט הַגָּהַת מֵימוֹנִי פֶּרֶק ה' (אות ה).

(כג) * וּבִלְבַד שֶׁלֹּא נִתְעָרֵב בָּהֶם (יֵ֫) מַיִם: ז טיש לְבָרֵר (כד) הַמֶּלַח קוֹדֶם פֶּסַח מֵחִטִּים שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּתוֹכוֹ, כִּי

בְּאֵר הַיטֵב

וַאֲפִלּוּ בְּאָכְלָה הַמֶּקַּל לֹא הִפְסִיד. בַּאֵר הַיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי, עַיִן שָׁם: (יֵ֫) מַיִם. תֵּימַהּ דִּבְסָעִיף ג' כָּתַב דַּאֲפִלּוּ נִתְעָרֵב בָּהֶם מַיִם בָּטֵל, וְעַיִן אַחֲרוֹנִים וּבַחק יַעֲקֹב (סק״ כ)

בַּאוּר הַלָּכָה

בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) שֶׁחִתְנוּ מְפֹרָשׁ כֵּן, וְכֵן מָצָאתִי לַהֲלָכָה בְּרוּרָה (סק״ה) שֶׁמַּסְכִּים כֵּן לְהֲלָכָה. וְכֵן נִרְאֶה שֶׁפְּרִשׁוּ בַּעַל צֵמַח צָדָק (סי׳ קכב) וְהַשָּׁלָ״ה (מס׳ פסחים, נר מצוה אות כג) מוּבָאִים דִּבְרֵיהֶם בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ו' בְּקִצּוּרָה, וּבְפְרִי חָדָשׁ (סי׳ תסז סק״ו) הֵבִיא דִּבְרֵיהֶם בְּאָרֻכָּה, וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ (שם) וּמַשָּׂה יְהוּדָה (סי׳ תסז סק״א) בְּפָרוּשׁ דִּבְרֵיהֶם. וְכֵן הוּא דַּעַת הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק״ז) וְכֵן נִרְאֶה דַּעַת הַגְּרִ״א בְּסָעִיף קָטָן (ח׳) [ח׳], עַיֵּן שָׁם שֶׁהוֹכִיחַ דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר מֵהָא דְּפָרַק כָּל שָׁעָה (לט:), הָא בְּמִילְתָא וּמִשְׁתָּא, וְאַף עַל גַּב דְּמִילְתָא אֵינוֹ כִּי אִם מַיִם לְדַעַת הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף ד' וְאִם כֵּן הוּא מַיִם עִם מֵי פֵּרוֹת, וְעַל כָּרְחֵךְ דְּמַעַט הַמֶּלַח מְתַבַּשֵּׁל. [וְלֹא סְבִירָא לֵיהּ כְּסָבְרַת הָרַ״ן (יב. ד״ה ותיקא) דְּמִשּׁוּם שְׁנִשְׁתַּנָּה צוּרָתוֹ וּכְמוֹ שֶׁמּוּבָא דְּבָרָיו לְקַמָּן סִימָן תס״ג בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן א' וְעַיֵּן בְּרָיטְבָ״א שָׁם בְּסוּגְיָא (לט: ד״ה ותיקא)]. וּמוּכָח דְּדַעַת הַגְּרִ״א בְּכַוָּנַת הַמְחַבֵּר דְּלֹא מִשְׁתַּעֵי שֶׁתִּסְרַח הַיַּיִן מֵהַפְּךָ הַמַּיִם לַיַּיִן, דְּהָא הָתָם לֹא שַׁיְּךָ זֶה, וְעַל כָּרְחֵךְ מִשְׁתַּעֵי שֶׁתִּסְרַח הַיַּיִן מֵהַפְּךָ הַמַּיִם לַיַּיִן, אוֹ דְּלְמָא שְׁאנֵי עֲנָבִים שֶׁכֹּחָם חָזָק לְהַפְּךָ הַמַּיִם לַיַּיִן, וְכֵן בְּדָבָשׁ צְמוּקִים הַנִּ״ל עַל יְדֵי הַבְּשׁוּל נִשְׁתַּנָּה בְּרִיָּתָן לְגַמְרֵי וְנַעֲשִׂים דָּבָר גּוּפִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּכָל אֵלּוּ אַף לְאַחַר עֲשִׂיָּתָן וּבְשׁוּלָן עִקָּרָן מַיִם. (לֵ) וְעַל כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר הֵיכִי שֶׁנָּפַל בָּהֶם שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹתָן, אֲבָל לְשַׁהוֹתָן עַד אַחַר פֶּסַח אוֹ לְמִכֹּר לְעַכּוּ״ם יֵשׁ לְהָקֵל. אָכֵן אִם יָדוּעַ שֶׁהַחֲטָה לֹא הָיָה מֵעַת לְעֵת בַּמַּיִם, אֵין לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ לִשְׁתִּיָּה (לֶ) דְּצוֹנֵן אֵינוֹ נוֹתֵן טַעַם. וְכֵן אִם הַחֲטָה לֹא נִתְבַּקְּעָה רַק נִתְרַכְּכָה לְבַד יֵשׁ לְהָקֵל אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ יָדוּעַ לוֹ כְּמָה שֶׁהָיָה, [וְכִמוֹ שֶׁבֵּאַרְתִּי לְקַמָּן בְּסִימָן תס״ז סָעִיף י״ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן נ״ה] אִם לֹא שֶׁיָּדוּעַ לוֹ שֶׁשְּׁהָיָה הַחִטָּה מֵעַת לְעֵת בַּמַּיִם דְּנַעֲשָׂה כְּבוּשׁ. כְּתִבוּ הַפּוֹסְקִים (לֶ) דְּשָׁמֵן הָרַי נַמִי מֵי פֵּרוֹת, לְפִיכָךְ חִטָּה שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ שָׁמֵן אֲפִלּוּ רוֹתֵחַ אֵינוֹ אוֹסֵר, שֶׁמֵּי פֵּרוֹת אֵינוֹ מַחְמִיץ וַאֲפִלּוּ נִתְבַּקַּע הַחִטָּה, וּבְלִבַד שֶׁלֹּא נִתְעָרֵב מַיִם בְּתוֹךְ הַשָּׁמֶן אַחַר שֶׁהִתִּיכוּ אוֹתוֹ, וְאַף שֶׁנִּבְלְאוּ הֵכִי יֵשׁ בְּכָל שָׁמֶן תַּעֲרֹבֶת מַיִם שֶׁהָרֵי מְדִיחִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַת מִלְיָחָתוֹ, מִכָּל מָקוֹם אֵין לָחֹשׁ לָזֶה, לְפִי שֶׁכְּשֶׁנִּתְבַּשֵּׁל שָׁמֶן בַּקְּדֵרָה בְּשׁוּל יָפֶה נִשְׁרְפוּ הַמַּיִם בַּבְּשׁוּל וְהָלְכוּ לָהֶם שׁוּם מַיִם אַחֵר עֲשִׂיתָן, וְלָכֵן אֲפִלּוּ יָדוּעַ שֶׁעָרַב לְהַדְיָא תּוֹךְ הַשָּׁמֶן מַיִם מְעַט קֹדֶם שֶׁהִתִּיכוּ אוֹתוֹ, אֵין לָחֹשׁ. וְכָל זֶה בְּיָדוּעַ שֶׁנָּפְלָה אַחַר שֶׁהִתִּיכוּ הַשָּׁמֶן, אֲבָל אִם נִמְצָא חִטָּה בְּתוֹךְ שָׁמֶן וְאֵינוֹ יָדוּעַ אִם נָפְלָה מִקֹּדֶם אוֹ אַחַר כָּךְ, אִם הַרִיקוּ הַשָּׁמֶן מִקְּדֵרָה שֶׁבִּשַּׁל בָּהּ לִכְלִי אַחֵר וְשָׁם נִמְצָא הַחִטָּה, אַף שֶׁהָיָה הַשָּׁמֶן עֲדַיִן רוֹתֵחַ מֵאֵת, דְּלֹא מַחְזִקִינַן אִסּוּרָא וְאָמְרִינַן בִּכְלִי שֵׁנִי נִמְצָא וְשָׁם הָיָה גַּם מִקֹּדֶם, וּכְשֶׁהֲרִיקוּ הַשָּׁמֶן עָלֶיהָ כְּבָר לֹא הָיוּ מַיִם בָּהֶם. (לֶ) וְכֵן אֲפִלּוּ אִם נִמְצֵאת הַחִטָּה בְּאוֹתוֹ כְּלִי שֶׁהִתִּיכוּ בּוֹ רַק שֶׁהָיָה לְאַחַר שֶׁהֻסַּר מִן הַכִּירָה וְהֶעֱמִידוּהָ בְּמָקוֹם אַחֵר, וְשָׁם נִמְצֵאת הַחִטָּה בּוֹ אֲפִלּוּ בְּעוֹד הַשָּׁמֶן רוֹתֵחַ, מַתִּיר, דְּלֹא מַחְזִקִינַן אִסּוּרָא מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְאָמְרִינַן הַחִטָּה נָפְלָה בְּמָקוֹם זֶה שֶׁכְּבָר הִתִּיכוּהָ וְנַעֲשֵׂית הֶכֵל מֵי פֵּרוֹת. אֲבָל אִם נִמְצֵאת (לֶ) הַחִטָּה הַבְּקִיעָה בִּכְלִי רִאשׁוֹנָה שֶׁהִתִּיכוּ בָּהּ הַשָּׁמֶן (לֵ) בְּפֶסַח וְהִיא בְּמָקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת, אָסוּר הַשָּׁמֶן, דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא נָפְלָה קֹדֶם הַהַתָּכָה אוֹ בְּתַחִלַּת הָרְתִיחָה שֶׁעֲדַיִן הָיוּ מֵי הֲדָחָה בְּעֵין עַל הַשָּׁמֶן, וּמֵיָּד הַחְמִיצָה כְּדִין מַיִם עִם מֵי פֵּרוֹת שֶׁמְּמַהֲרִים לְהַחְמִיץ וְאוֹסֶרֶת הַשָּׁמֶן. (לֵ) וְאִם אוֹמֵר בְּבֵרוּר שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁלֹּא הִתִּיךְ תַּכְף אַחַר הַהֲדָחָה רַק שֶׁכְּבָר נִתְיַבֵּשׁ הַמַּיִם מִקֹּדֶם, בָּזֶה אֲפִלּוּ נִמְצֵאת הַחִטָּה קֹדֶם שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הַשָּׁמֶן בְּשׁוּל יָפֶה גַּם כֵּן מַתִּיר, שֶׁאֵין כָּאן אֶלָּא מֵי פֵּרוֹת בִּלְבָד. וְאִם עָשׂוּ בַּשָּׁמֶן עִגּוּלִים (שְׁקוֹרִין קֶנְיְידְלֶי״ז) מִמַּצָּה טְחוּנָה וְנִמְצָא חִטָּה בָּהֶם, אִם לֹא עָרַב בָּהֶם מַיִם רַק שֶׁמֶן וּבֵיצִים פְּשִׁיטָא דְּמֻתָּר דְּמֵי פֵּרוֹת הֵן וְאֵינָן מַחְמִיצִין, אֲבָל אִם יֵשׁ בְּהָעִגּוּלִים מַיִם גַּם כֵּן אֲפִלּוּ מְעַט, הֲוֵי מֵי פֵּרוֹת עִם מַיִם וְאָסוּר. וְהוּא הַדִּין הַמַּצָּה שֶׁשּׁוֹרִין אוֹתָהּ בְּמַיִם לְאַחַר אֲפִיָּתָהּ וְסוֹחֲטִין אוֹתָהּ וְאַחַר כָּךְ לְשִׁין אוֹתָהּ בְּשֶׁמֶן, אִם נָפְלָה חִטָּה לְתוֹכָהּ (מ) יֵשׁ לְהַחְמִיר וּלְאָסְרָהּ, לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְסָחְטָהּ כָּל כָּךְ וְנִשְׁאֲרוּ בְּתוֹכָהּ מַיִם בְּעֵין: ז (כד) הַמֶּלַח. הֵיכִנוּ בְּמֶלַח שֶׁל יָם דִּכְמִים דְּמֵי,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כג) וּבִלְבַד שֶׁלֹּא נִתְעָרֵב בָּהֶם מַיִם. דְּאִם נִתְעָרֵב אַדְרַבָּה מַחְמִיצִין טְפֵי וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף ב'. וְהָא דְּמִבְּאֹר לְעֵיל בְּסָעִיף ג' דְּמַתָּר לָלוּשׁ בְּיַיִן אַף עַל פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ בְּלֹא טִפַּת מַיִם, (לֵ) שָׁאנֵי הָתָם שֶׁנָּפְלוּ הַמַּיִם קֹדֶם תְּסִיסַת הַיַּיִן וּבִתְסִיסַת הַיַּיִן נִתְהַפְּכוּ הַמַּיִם לְהְיוֹת יַיִן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הֵיכִי שֶׁמִּתְעָרֵב אַחַר כָּךְ. וְחִטָּה שֶׁנִּמְצֵאת בְּמֵי דְּבַשׁ (שְׁקוֹרִין מָע״ד) אוֹ בְּיַיִן שֶׁרָף (הַנַּעֲשִׂין מִפֵּרוֹת) אוֹ בְּשֶׁכָר שֶׁל תְּמָרִים וּפֵרוֹת וְיָדוּעַ שֶׁלֹּא נִתְעָרֵב בָּהֶם שׁוּם מַיִם אַחַר עֲשִׂיָּתָן, אִם אוֹסֵר אוֹ לֹא, (לֵ) נִסְתַּפְּקוּ הָאַחֲרוֹנִים בָּזֶה אִם יֵשׁ לְדַמּוֹתָן לְיַיִן שֶׁל צְמוּקִים דְּעַל יְדֵי הַתְּסִיסָה נָהֲפָךְ הַמַּיִם לִהְיוֹת יַיִן, וְהָכִי נַמִי עַל יְדֵי הַבִּשּׁוּל וּתְסִיסַת הַדְּבַשׁ נֶהְפָּךְ הַמַּיִם וְנַעֲשׂוּ מֵי פֵּרוֹת וְכֵן בִּשְׁאָרֵי דְּבָרִים הַנַּ״ל, אוֹ דִּלְמָא שְׁאנֵי עֲנָבִים שֶׁכֹּחָם חָזָק לְהַפְּךָ הַמַּיִם לַיַּיִן, וְכֵן בִּדְבַשׁ צְמוּקִים הַנַּ״ל עַל יְדֵי הַבִּשּׁוּל נִשְׁתַּנָּה בְּרִיָּתָן לְגַמְרֵי וְנַעֲשִׂים דָּבָר גּוּפִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּכָל אֵלּוּ אַף לְאַחַר עֲשִׂיָּתָן וּבִשּׁוּלָן עִקָּרָן מַיִם. (לֵ) וְעַל כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר הֵיכִי שֶׁנָּפַל בָּהֶם שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹתָן, אֲבָל לְשַׁהוֹתָן עַד אַחַר פֶּסַח אוֹ לְמִכֹּר לְעַכּוּ״ם יֵשׁ לְהָקֵל. אָכֵן אִם יָדוּעַ שֶׁהַחִטָּה לֹא הָיָה מֵעַת לְעֵת בַּמַּיִם, אֵין לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ לִשְׁתִּיָּה, [וְכִמוֹ שֶׁבֵּאַרְתִּי לְקַמָּן בְּסִימָן תס״ז סָעִיף י״ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן נ״ה] אִם לֹא שֶׁיָּדוּעַ לוֹ שֶׁשְּׁהָתָה הַחִטָּה מֵעַת לְעֵת בַּמַּיִם דְּנַעֲשָׂה כְּבוּשׁ. כְּתִבוּ הַפּוֹסְקִים (לֶ) דְּשָׁמֵן הָרַי נַמִי מֵי פֵּרוֹת, לְפִיכָךְ חִטָּה שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ שָׁמֶן אֲפִלּוּ רוֹתֵחַ אֵינוֹ אוֹסֵר, שֶׁמֵּי פֵּרוֹת אֵינוֹ מַחְמִיץ וַאֲפִלּוּ נִתְבַּקַּע הַחִטָּה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא נִתְעָרֵב מַיִם בְּתוֹךְ הַשָּׁמֶן אַחַר שֶׁהִתִּיכוּ אוֹתוֹ, וְאַף שֶׁנִּבְלְאוּ הֵכִי יֵשׁ בְּכָל שָׁמֶן תַּעֲרֹבֶת מַיִם שֶׁהָרֵי מְדִיחִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַת מִלְיָחָתוֹ, מִכָּל מָקוֹם אֵין לָחֹשׁ לָזֶה, לְפִי שֶׁכְּשֶׁנִּתְבַּשֵּׁל שָׁמֶן בַּקְּדֵרָה בְּשׁוּל יָפֶה נִשְׁרְפוּ הַמַּיִם בַּבְּשׁוּל וְהָלְכוּ לָהֶם שׁוּם מַיִם אַחֵר עֲשִׂיתָן, וְלָכֵן אֲפִלּוּ יָדוּעַ שֶׁעָרַב לְהַדְיָא תּוֹךְ הַשָּׁמֶן מַיִם מְעַט קֹדֶם שֶׁהִתִּיכוּ אוֹתוֹ, אֵין לָחֹשׁ. וְכָל זֶה בְּיָדוּעַ שֶׁנָּפְלָה אַחַר שֶׁהִתִּיכוּ הַשָּׁמֶן, אֲבָל אִם נִמְצָא חִטָּה בְּתוֹךְ שָׁמֶן וְאֵינוֹ יָדוּעַ אִם נָפְלָה מִקֹּדֶם אוֹ אַחַר כָּךְ, אִם הַרִיקוּ הַשָּׁמֶן מִקְּדֵרָה שֶׁבִּשַּׁל בָּהּ לִכְלִי אַחֵר וְשָׁם נִמְצָא הַחִטָּה, אַף שֶׁהָיָה הַשָּׁמֶן עֲדַיִן רוֹתֵחַ מֵאֵת, דְּלֹא מַחְזִקִינַן אִסּוּרָא וְאָמְרִינַן בִּכְלִי שֵׁנִי נִמְצָא וְשָׁם הָיָה גַּם מִקֹּדֶם, וּכְשֶׁהֲרִיקוּ הַשָּׁמֶן עָלֶיהָ כְּבָר לֹא הָיוּ מַיִם בָּהֶם. (לֶ) וְכֵן אֲפִלּוּ אִם נִמְצֵאת הַחִטָּה בְּאוֹתוֹ כְּלִי שֶׁהִתִּיכוּ בּוֹ רַק שֶׁהָיָה לְאַחַר שֶׁהֻסַּר מִן הַכִּירָה וְהֶעֱמִידוּהָ בְּמָקוֹם אַחֵר, וְשָׁם נִמְצֵאת הַחִטָּה בּוֹ אֲפִלּוּ בְּעוֹד הַשָּׁמֶן רוֹתֵחַ, מַתִּיר, דְּלֹא מַחְזִקִינַן אִסּוּרָא מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְאָמְרִינַן הַחִטָּה נָפְלָה בְּמָקוֹם זֶה שֶׁכְּבָר הִתִּיכוּהָ וְנַעֲשֵׂית הֶכֵל מֵי פֵּרוֹת. אֲבָל אִם נִמְצֵאת (לֶ) הַחִטָּה הַבְּקִיעָה בִּכְלִי רִאשׁוֹנָה שֶׁהִתִּיכוּ בָּהּ הַשָּׁמֶן (לֵ) בְּפֶסַח וְהִיא בְּמָקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת, אָסוּר הַשָּׁמֶן, דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא נָפְלָה קֹדֶם הַהַתָּכָה אוֹ בְּתַחִלַּת הָרְתִיחָה שֶׁעֲדַיִן הָיוּ מֵי הֲדָחָה בְּעֵין עַל הַשָּׁמֶן, וּמֵיָּד הַחְמִיצָה כְּדִין מַיִם עִם מֵי פֵּרוֹת שֶׁמְּמַהֲרִים לְהַחְמִיץ וְאוֹסֶרֶת הַשָּׁמֶן. (לֵ) וְאִם אוֹמֵר בְּבֵרוּר שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁלֹּא הִתִּיךְ תַּכְף אַחַר הַהֲדָחָה רַק שֶׁכְּבָר נִתְיַבֵּשׁ הַמַּיִם מִקֹּדֶם, בָּזֶה אֲפִלּוּ נִמְצֵאת הַחִטָּה קֹדֶם שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הַשָּׁמֶן בְּשׁוּל יָפֶה גַּם כֵּן מַתִּיר, שֶׁאֵין כָּאן אֶלָּא מֵי פֵּרוֹת בִּלְבָד. וְאִם עָשׂוּ בַּשָּׁמֶן עִגּוּלִים (שְׁקוֹרִין קֶנְיְידְלֶי״ז) מִמַּצָּה טְחוּנָה וְנִמְצָא חִטָּה בָּהֶם, אִם לֹא עָרַב בָּהֶם מַיִם רַק שֶׁמֶן וּבֵיצִים פְּשִׁיטָא דְּמֻתָּר דְּמֵי פֵּרוֹת הֵן וְאֵינָן מַחְמִיצִין, אֲבָל אִם יֵשׁ בְּהָעִגּוּלִים מַיִם גַּם כֵּן אֲפִלּוּ מְעַט, הֲוֵי מֵי פֵּרוֹת עִם מַיִם וְאָסוּר. וְהוּא הַדִּין הַמַּצָּה שֶׁשּׁוֹרִין אוֹתָהּ בְּמַיִם לְאַחַר אֲפִיָּתָהּ וְסוֹחֲטִין אוֹתָהּ וְאַחַר כָּךְ לְשִׁין אוֹתָהּ בְּשֶׁמֶן, אִם נָפְלָה חִטָּה לְתוֹכָהּ (מ) יֵשׁ לְהַחְמִיר וּלְאָסְרָהּ, לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְסָחְטָהּ כָּל כָּךְ וְנִשְׁאֲרוּ בְּתוֹכָהּ מַיִם בְּעֵין: ז (כד) הַמֶּלַח. הֵיכִנוּ בְּמֶלַח שֶׁל יָם דִּכְמִים דְּמֵי,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נה) כֵּן תִּרְצוּ רֹב אַחֲרוֹנִים: (נכ) דְּהַמְגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) נִשְׁאַר בְּסָפֵק, וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁהֶעְתִּיקוּ לְהָקֵל כְּגוֹן הַמַּשָּׂה יְהוּדָה (סק״ו) וְכֵן בְּמוֹר וּקְצִיעָה וְיֵשׁ שֶׁהֶעְתִּיקוּ לְהַחְמִיר כְּגוֹן הַשַּׁ״ז לְקַמָּן בְּסִימָן תס״ז סוֹף סָעִיף קָטָן י״ח (וּמֵה שֶּׁדָּחָה הַפְּרִי מְגַדִּים דִּפְעַם הַשַּׁ״ז דְּלְמָא נִפְלָה מִקֹּדֶם, אֵין מַשְׁמַע כֵּן לְהַמְעַיֵּן שָׁם בִּלְשׁוֹנוֹ, וְכֵן כְּפִי אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּדַעַת הַשַּׁ״ז בָּזֶה לְהַחְמִיר), וְהַגְּרִ״ז בְּסִימָן זֶה (סי״ג): (נג) פְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן זֶה (א״א סק״ו) וּבְסִימָן תס״ז בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב אות י״ח עַיֵּן שָׁם: (נד) אַף דִּלְקַמָּן בְּסִימָן תס״ז סָעִיף י״ב יֵשׁ מַחְמִירִין אַף בְּצוֹנֵן, הָכָא דִּבְלָאוּ הֵכִי יֵשׁ סְבָרָא דְּהֵנֵי מֵי פֵּרוֹת בְּנַדְאֵי אֵין לְהַחְמִיר וְכֵן מַשְׁמַע בְּמָקוֹר חַיִּים (סי׳ תסז ביאור סק״ד יד): (נה) מִמְּגֵן אַבְרָהָם (שם) וּפְרִי חָדָשׁ (סי׳ תסז סט״ו) וְחֶמֶד מֹשֶׁה (שם סק״ו יג) וְהַגְּרִ״ז (סט״ו): (נו) מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תס״ז סוֹף סָעִיף קָטָן כ״ה וְהוּבָא בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (שם) וּבְמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ו) לְהַלָּכָה, וְאַף שֶׁבְּמָקוֹר חַיִּים הַשִּׁיג עָלָיו שָׁם (ביאור סק״ט יא) וְדַעְתּוֹ דְּזֶה לֹא מִקְרֵי מִמְּקוֹם לְמָקוֹם, כְּבָר כָּתְבוּ בְּסִימָן תס״ז סָעִיף י״ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (סק״ נג) בְּשֵׁם הַבַּיִת מֵאִיר, דְּעִקַּר הַדִּין דְּמַחְזִיקִין מִזְּמַן לְזְמַן גַּם כֵּן לָאו דְּבָר בְּרוּר הוּא, וְאִם כֵּן אֵין לָנוּ לְהַחְמִיר בָּזֶה יוֹתֵר מִדְּאִי בְּאִסּוּר מַשֶּׂהוּ. וּמִכָּל מָקוֹם אִם הַשֶּׁמֶן הָיָה מְכֻסֶּה מִשָּׁעָה שֶׁהֻעֲבַר לְמָקוֹם זֶה, אִם כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְחַלּוֹת שֶׁנָּפְלָה עַכְשָׁו וּבְעֵל כָּרְחֵךְ מִקֹּדֶם נָפְלָה [וְחֶמֶד מֹשֶׁה (סי׳ תסז סק״כ)]: (נז) וְאִם אֵינָהּ בְּקִרְוָה יֵשׁ לְצַדֵּד לְהָקֵל. עַיֵּן בְּסִימָן תס״ז סָעִיף י״ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (שם) בְּמֶה שֶׁכָּתְבוּ שָׁם לְדִבְרֵי הַבַּיִת מֵאִיר הַנַּ״ל, וְגַם הֵכִי לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים מַעַט הַמַּיִם נִתְבַּשֵּׁל בַּשֶּׁמֶן וּכְשֶׁהֻרִּיקוּ הָעִגּוּלִים בְּכַבּוּד שָׁם לְדִבְרֵי הַבַּיִת מֵאִיר הַנַּ״ל, וְגַם הֵכִי לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים מַעַט הַמַּיִם נִתְבַּשֵּׁל בַּשֶּׁמֶן וּכְשֶׁהֻרִּיקוּ הָעִגּוּלִים בְּכַבּוּד שָׁם לְדִבְרֵי הַבַּיִת מֵאִיר הַנַּ״ל, וְגַם הֵכִי לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים מַעַט הַמַּיִם נִתְבַּשֵּׁל בַּשֶּׁמֶן וּכְשֶׁהֻרִּיקוּ הָעִגּוּלִים בְּכַבּוּד (נח) וּבְהִתִּיכוּ קֹדֶם פֶּסַח לְמַעְמִים מֻתָּר אֲפִלּוּ נִמְצֵאת הַחִטָּה בִּכְלִי רִאשׁוֹנָה, וּכְגוֹן שֶׁנִּזְקַק הַשָּׁמֶן לְפָנֵי הַפֶּסַח, דַּאֲפִלּוּ אִם נִזְחַק שֶׁהַחִטָּה מֻנַּחַת כְּאן מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה וְנִתְמַצָּה מִכָּל מָקוֹם אֵינָהּ אוֹסֶרֶת הַשָּׁמֶן, דְּבִטְלָה בְּשִׁשִּׁים, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ הַפֶּסַח דְּהֵיא בְּמֶשֶׁהוּ כְּבָר נִקְרְשָׁה וְאֵינָהּ אוֹסֶרֶת דִּלְיֵכָא כְּבוּשׁ, וְכֵן כָּתַב בְּמָקוֹר חַיִּים (ביאור סק״ג): (נט) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְהַגְּרִ״ז (סי״ז) וְחַיֵּי אָדָם (סי׳ קכו סי״ט), וְהֵם שְׁנֵי קְצָת מִלְּשׁוֹן הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וְאַף דִּבְסָעִיף ב' בְּכַבּוּד הַלָּכָה (ד״ה אין לזוש) הֵבֵאתִי מַחֲלֹקֶת בְּנִתְבַּשֵּׁל, כָּאן דְּאֵינוֹ אֶלָּא מֶשֶׁהוּ יֵשׁ לְהָקֵל: (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) וּבשו״ע הרב (ס״ה) כתב כדעת האחרונים שטעם ביטול המים הוא לפי שמתערב בו בעודו תירוש שלא היה עדיין יין, וכל שהוא תוסס הוא נתבטל ונעשה יין א״כ גם המים שנתערבו בו הופג טעמן ונשתנו להיות יין.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

כְּשֶׁהַמֶּלַח מִתְלַחְלֵחַ הוּא נִכְנָס מְעַט מְעַט בַּחִטִּים (יג) (כה) וּמִתְחַמֵּץ:

תסג אִם מֻתָּר לַחֲרֹךְ שְׁנֵי שִׁבֳּלִים יַחַד, וְדִינֵי כַּרְמֶל. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א [א]מֻתָּר לַחֲרֹךְ שְׁנֵי שִׁבֳּלִים בְּיַחַד וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יֵצְאוּ מַיִם מֵאַחַת לַחֲבֶרְתָּהּ, (א) שֶׁהֵם מֵי פֵּרוֹת וְאֵינָם מַחְמִיצִים: **ב** [ב]וָתִיקָא, שֶׁהוּא תַּבְשִׁיל הֶעָשׂוּי (ב) * מִשֶּׁמֶן (ג) וּמֶלַח עִם קֶמַח, (ג) מֻתָּר

א פְּסָחִים מ׳ (ע״א) וּכְרָבָא. ב שָׁם ל״ט (ע״ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

מַה שֶּׁתַּרְצוּ: **ז** (יג) **וּמִתְחַמֵּץ.** לָכֵן אִם מְבָרֵר אוֹתוֹ קֹדֶם פֶּסַח נִתְבַּטֵּל בְּשִׁשִּׁים, אֲבָל תּוֹךְ הַפֶּסַח הָוֵי בְּמַשֶּׁהוּ וְנֶאֱסָר. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) הָאֲרִיךְ וְהֶעֱלָה דִּבְדִיעֲבַד אִם נִמְצָא חִטָּה תּוֹךְ הַפֶּסַח בְּמֶלַח יַשְׁלִיךְ מִמֶּנּוּ כְּדֵי נְטִילָה וְהַשְּׁאָר יַשְׁהֶה עַד לְאַחַר פֶּסַח, וְאִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ תּוֹךְ הַפֶּסַח אֵין לֶאֱסֹר הַמַּאֲכָל בְּדִיעֲבַד אֶלָּא אִם כֵּן שֶׁשָּׁמוּ מֵאוֹתוֹ כְּדֵי נְטִילָה תּוֹךְ הַמַּאֲכָל, עַיֵּן שָׁם. וְכָל זֶה כְּשֶׁהַחִטָּה מְלֻחְלַחַת דְּהַיְינוּ שֶׁנִּתְרַכְּכָה הַחִטָּה, אֲבָל אִם הָיְתָה יְבֵשָׁה, מֻתָּר בְּכָל עִנְיָן. כֵּן כָּתַב הַבַּ״ח (ס״ה). [וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) הִנִּיחוֹ בְּצָרִיךְ עִיּוּן. אֶלָּא דְּסִיֵּם דְּכוּתָח שֶׁאֲנִי שֶׁהוּא דָּבָר חָרִיף, וּמִשּׁוּם זֶה אוֹסֵר בֵּית יוֹסֵף (יו״ד סי׳ צה ד״ה אין מניחין) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם (מאכ״א פ״ט הכ״ה) לְהַנִּיחַ כַּד מֶלַח אֵצֶל שֶׁל כּוּתָח]. כָּתַב דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ד) דְּמֶלַח שֶׁלָּנוּ שֶׁמְּבַשְּׁלִין אוֹתוֹ מִמַּיִם וַדַּאי מַחְמִיץ. וּבַטּוּר מַשְׁמַע דְּמֶלַח שֶׁחוֹפְרִין מֵהַקַּרְקַע לְכֻלֵּי עָלְמָא אֵינוֹ מַחְמִיץ, עַיֵּן שָׁם. כָּתַב רַשַׁ״ל יֵשׁ לִבְרֹר הַתְּבָלִין, וּפָשׁוּט דְּשָׁרִי בְּדִיעֲבַד אִם נִמְצָא בָּהֶם חִטָּה דְּהָא יְבֵשִׁין הֵם. מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְעַיֵּן טַ״ז (סק״ג) וּבַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק י״ג):

ב (א) **וּמֶלַח.** וְאַף עַל גַּב דְּמֶלַח מַחְמִיץ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סוֹף סִימָן תס״ב, שֶׁאֲנִי הָכָא דְּנִתְבַּטֵּל כַּיָּן שֶׁהוּא מוּעָט. וְאֶפְשָׁר נַמִּי דְּאִי אִיכָּא מֶלַח מְרֻבֶּה [אוֹ מְעַט מַיִם. וְלֹא דָּמֵי (לִדְבַשׁ) [לְיַיִן] בְּסִימָן (תמ״ב) [תס״ב (ס״ג)], דְּשָׁם אָיְירֵי קֹדֶם פֶּסַח] חָיְשִׁינַן. רַ״ן (יב. ד״ה ותיקא):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וּמְהַתָּךְ, אֲבָל אִם הַשֻּׁמָּן קָרוּשׁ יֵשׁ לְהַתִּיר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַצֶּמַח צֶדֶק סִימָן קכ״ב לְחַלֵּק בֵּין עֲבָדָא דִידֵיהּ לְעֲבָדָא דִשְׁלָ״ה. וְהַבַּאֵר הֵיטֵב כָּתַב דְּהַצֶּמַח צֶדֶק חוֹלֵק עַל הַשְּׁלָ״ה, וְהוּא מִלְּשׁוֹן הַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יא), וְלֵיתָא כַּמְבֹאָר לְמַעְיַן שָׁם, וְאֶפְשָׁר שֶׁכַּוָּנָתוֹ עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּצֶמַח צֶדֶק שָׁם בְּהַגָּ״ה דַּעַת בֶּן הַמְחַבֵּר דְּמַשְׁמַע שֶׁחוֹלֵק וּמַתִּיר גַּם בְּעֲבָדָא דִשְׁלָ״ה, וְכֵן דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) בָּזֶה. וְאִם יָדוּעַ שֶׁנָּפַל בִּשְׁעַת רְתִיחָה וַדַּאי יֵשׁ לְהָקֵל, דְּהָא יֵשׁ לְצָרֵף הָתֵּר חֲלוּטָה לָזֶה. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת נוֹדַע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא (או״ח) סִימָן נ״ז תְּשׁוּבָה מִבֶּן הַמְחַבֵּר שֶׁכָּתַב דְּשֻׁמַּן דָּגִים אֵינוֹ בִּכְלַל מֵי פֵּרוֹת, הוֹאִיל וּלְעִנְיָן מִקְוֶה נֶחְשָׁב כְּמַיִם כִּדְאָמְרִינַן (זבחים כב.) מַטְבִּילִין בְּעֵינוֹ שֶׁל דָּג, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי עַל זֶה בְּיַד אֶפְרַיִם שֶׁנִּרְאֶה שֶׁאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמוֹר וּקְצִיעָה שֶׁגַּם הַיּוֹצְאִים מִמֵּי פֵּרוֹת שֶׁקּוֹרִין צָרוּף אוֹ יַיִן שָׁרוּף אֵין מַחְמִיצִין, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בָּזֶה בְּשֵׁם הַגִּנַּת וְרָדִים כְּלָל ד׳. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם וּמִשְׁבְּצוֹת סִימָן תס״ז (א״א סק״ז, מש״ז ס״ק יח) וְכֵן בְּסִימָן תס״ג (מש״ז סק״א) כָּתַב דְּמַאן דְּמֵיקַל בְּמֵי דְּבַשׁ שֶׁנִּמְצָא בּוֹ חִטָּה לְמָכְרוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי אוֹ לִשְׁהוֹתוֹ בִּמְקוֹם הָפְסֵד מְרֻבֶּה אֵין מַזְנִיחִין אוֹתוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב בְּרֻכֵּי יוֹסֵף (סק״ג) בְּשֵׁם אַדְמַת קֹדֶשׁ (או״ח סי׳ ח) דַּחֲלֵב אִשָּׁה דִּין מֵי פֵּרוֹת יֵשׁ לוֹ, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תס״ו (באר היטב) סָעִיף קָטָן י״ג. וְעַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״י) שֶׁאִם נִמְצָא גַּרְגְּרֵי מֶלַח יְבֵשִׁים בְּתוֹךְ הַחִטִּים וְהַגַּרְגְּרִים מוּעָטִים יֵשׁ לְהַתִּיר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּמַשְׁאַת מֹשֶׁה (או״ח) סִימָן ב׳, וְעַיֵּן שָׁם (ס״ק יא) (בְּשַׁ״ךְ) [בְּשַׁק] מֶלַח שֶׁבַּרְרוּ מִקְצָתוֹ קֹדֶם יוֹם טוֹב וּמֶלְחוּ בּוֹ בָּשָׂר וְתַבְשִׁילִין וּבְיוֹם טוֹב בָּדְקוּ הַנִּשְׁאָר בַּשַּׁק וְנִמְצָא בְּתוֹךְ הַשַּׁק בְּסוֹף הַמֶּלַח חִטָּה בָּקוּעַ, יֵשׁ לְהַתִּיר הַבָּשָׂר וְהַתַּבְשִׁילִין שֶׁנִּמְלְחוּ בַּמֶּלַח הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּבְרַר קֹדֶם יוֹם טוֹב, וְלֹא דָּמֵי לְהָא דִּכְרוּב סִימָן תס״ז (מג״א ס״ק טז), דְּכָאן שֶׁאֵין לֶאֱסֹר רַק כְּדֵי נְטִילָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם כָּאן סָעִיף קָטָן ד׳, וְאִם כֵּן אַף שֶׁכָּאן נִמְצָא כָּאן הָיָה מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי הָיָה בְּסוֹף הַשַּׁק וְלֹא נָגַע בַּמֶּלַח שֶׁנִּבְרַר קֹדֶם הַמּוֹעֵד, וְאֵין לוֹמַר שֶׁמָּא בְּעוֹדָהּ אֵצֶל הַחֶנְוָנִי הָיְתָה הַחִטָּה בְּסָמוּךְ לַמֶּלַח הַזֶּה, זֶה אֵינוֹ דְּאִיכָּא סְפֵק סְפֵיקָא אִם הַחִטָּה מֵהַשַּׁק אוֹ מֵעָלְמָא אֲתָא וְנָפְלָה לַכְּלִי שֶׁהָיוּ מְבָרְרִים בּוֹ, (וּלְפִי זֶה אִם יָדוּעַ שֶׁלֹּא נָפְלָה עַתָּה הָיָה מָקוֹם לֶאֱסֹר, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֲפִלּוּ בִּכְהַאי גַּוְנָא יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק שֶׁמָּא הָיְתָה מֵעִקָּרָא בַּשַּׁק אַךְ בְּסוֹף הַשַּׁק וְהֻנַּח הַמֶּלַח עָלָיו וְהַמֶּלַח שֶׁלְּמַעְלָה כָּשֵׁר, וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר שֶׁהָיְתָה אֵצֶל הַחֶנְוָנִים שֶׁמָּא לֹא נָגְעָה גַּם שָׁם בַּמֶּלַח הַזֶּה, יֵשׁ לוֹמַר דְּאֵין מַחֲזִיקִין מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת, וְקִצַּרְתִּי), וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר שֶׁהָיְתָה מִקֹּדֶם, שֶׁמָּא הָיָה מֶלַח שֶׁנּוֹתְנִין לְתַבְשִׁיל רָחוֹק מִמֶּנָּה, וְאַף בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לוֹמַר חוֹזֵר וְנַעוֹר לֹא נָהוּג אֶלָּא בְּוַדַּאי וְלֹא בְּסָפֵק שֶׁמָּא לֹא הָיָה שָׁם אִסּוּר, וְתוּ דַּהֲרֵי אָכְלוּ מִמֶּלַח זֶה וּבְיָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ יֵשׁ לְהַתִּיר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם סִימָן תס״ז סָעִיף קָטָן ד׳, וְעוֹד דְּכַמָּה פּוֹסְקִים סָבְרִי דְּמֶלַח הָוֵי מֵי פֵּרוֹת לָכֵן יֵשׁ לְהַתִּיר הַבָּשָׂר וְהַתַּבְשִׁילִין, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֲבָל בַּמֶּלַח שֶׁחוֹפְרִין מִן הַקַּרְקַע, מְצַדְּדִים (מא) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּאֵינָן בִּכְלַל מַיִם אֶלָּא הֵם כְּמֵי פֵּרוֹת דְּאֵינָן מַחְמִיצִין, (מג) וּמִכָּל מָקוֹם רָאוּי גַּם בָּזֶה לִבְדֹּק אוֹתָם: (כה) **וּמִתְחַמֵּץ.** הַחִטָּה וְשׁוּב פּוֹלֶטֶת הַחִטָּה טַעַם הֶחָמֵץ בַּמֶּלַח. וְאִם לֹא בֵּרֵר וְנִמְצָא חִטִּין בַּמֶּלַח, הִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם יְבֵשִׁים מֻתָּר הַמֶּלַח אֲפִלּוּ בְּפֶסַח, וְאִם מְצָאָן שֶׁנִּתְרַכְּכוּ, אִם הוּא (מג) בְּעֶרֶב פֶּסַח אַחַר חֲצוֹת צָרִיךְ לִטֹּל כְּדֵי נְטִילָה דְּהַיְנוּ כָּעֳבִי אֲגוּדָל סְבִיבוֹת הַמָּקוֹם שֶׁהָיוּ הַחִטִּין, וְזוֹרְקָן (מד) וְהַשְּׁאָר מֻתָּר. אֲבָל אִם מְצָאָן בְּפֶסַח, לְכַתְּחִלָּה אֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַמֶּלַח שֶׁבַּכְּלִי וְיִזְרֹק כְּדֵי נְטִילָה סְבִיבָן, וְהַשְּׁאָר מַשְׁהָן עַד לְאַחַר פֶּסַח, וּבְדִיעֲבַד אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אֵין לֶאֱסֹר הַמַּאֲכָל אֶלָּא אִם כֵּן שֶׁשָּׁמוּ מֵאוֹתוֹ כְּדֵי נְטִילָה תּוֹךְ הַמַּאֲכָל, דְּאָז אָסוּר כָּל הַמַּאֲכָל. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּגַם הַתְּבָלִין יֵשׁ לְבָרֵר, וּלְהַשְׁלִיךְ גַּרְעִינֵי תְּבוּאָה שֶׁיִּמְצָא בָּהֶם קֹדֶם שֶׁיְּשִׁימֵם בַּתַּבְשִׁיל וְקֹדֶם שֶׁיָּדוּךְ אוֹתָם שֶׁלֹּא יִתְעָרְבוּ תּוֹךְ הַתְּבָלִין, אֲבָל הַתְּבָלִין פָּשׁוּט הוּא שֶׁאֵין בָּהֶם חֲשָׁשׁ, אֲפִלּוּ נִמְצְאוּ הַרְבֵּה בָּהֶם דַּהֲרֵי הֵם יָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ:

א (א) **שֶׁהֵם מֵי פֵּרוֹת.** וְהוּא הַדִּין (א) דְּמֻתָּר לְהַעֲמִיד כַּד שֶׁל דָּגָן לַחִים בְּתוֹךְ הַתַּנּוּר חַם שֶׁיִּהְיֶה עָשׂוּי קְלָיוֹת, וְאַף שֶׁמֵּחֲמַת חֹם הַתַּנּוּר (ג) עָלוּל שֶׁיֵּצֵא מַיִם מִן הַדָּגָן לְתוֹךְ הַכַּד וְנִבְלָעִין אַחַר כָּךְ בְּהַקְּלָיוֹת גּוּפָא, אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרִי מִטַּעַם דְּמֵי פֵּרוֹת אֵין מַחְמִיצִין: **ב** (ב) **מִשֶּׁמֶן וּמֶלַח.** וְאַף עַל גַּב (ג) דְּמֶלַח שֶׁלָּנוּ מַחְמִיץ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסוֹף סִימָן תס״ב (ס״ז), יֵשׁ לוֹמַר לְפִי שֶׁהוּא מוּעָט וְנִשְׁתַּנָּה צוּרָתוֹ מִצּוּרַת הַמַּיִם אֵין בּוֹ כֹּחַ עִם הַשֶּׁמֶן, אֲבָל מַיִם גְּמוּרִים חָיְשִׁינַן בְּכָל שֶׁהוּא, וְאֶפְשָׁר נַמִּי אִי אִיכָּא מֵי מֶלַח מְרֻבֶּה חָיְשִׁינַן: (ג) **מֻתָּר.** דְּשֶׁמֶן הָוֵי מֵי פֵּרוֹת וְאֵין מַחְמִיץ:

בֵּאוּר הֲלָכָה

נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם, (עַיֵּן שָׁם (בית מאיר) בְּסִימָן תס״ז (סי״ג)), בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהָקֵל עַל כָּל פָּנִים בְּנִתְרַכְּכָה שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה סְפֵקוֹת לְהַתִּירָא:

ב * **מִשֶּׁמֶן וּמֶלַח. עַיֵּן בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״ב) **דַּאֲפִלּוּ מֶלַח שֶׁלָּנוּ וְכוּ׳.** כֵּן מוּכָח לְדַעַת הָרַ״ן (יב. ד״ה ותיקא) שֶׁהֶעְתִּיקוּהוּ הָאַחֲרוֹנִים דִּבְכָל גַּוְנֵי מֻתָּר וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז (ס״ד) וְכֵן מַשְׁמַע מִפְּרִי מְגָדִים (א״א סק״א). **וְעַכְשָׁיו מָצָאתִי בְּחִדּוּשִׁים מֵהָרִיטְבָּ״א** הַנִּדְפָּס מֵחָדָשׁ עַל פְּסָחִים וְנָחוּץ לְעִנְיָנֵנוּ וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שָׁם (לט: ד״ה ותיקא), וָתִיקָא שְׁרִי, וְאוֹקִימְנָא בְּמִשְׁחָא וּמִילְחָא וּמִשּׁוּם דְּמֵי פֵּרוֹת אֵין

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מא) מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וְהַגְּרַ״ז (סי״ח). וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ״א דְּהַמְחַבֵּר מַיְירֵי בְּמֶלַח שֶׁל יָם (עַיֵּן שָׁם בְּדַמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר (ס״ק יד)), וְכֵן מְצַדֵּד הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ג) עַיֵּן שָׁם דִּבְהָכִי מְתָרֵץ קֻשְׁיַת הַפְּרִי חָדָשׁ: (מג) לָחֹשׁ לְדַעַת הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ד) דְּכָל מֶלַח תּוֹלְדוֹת מַיִם הֵם, וְעוֹד דְּמָצוּי שֶׁיִּמָּצֵא בָּהֶם גַּרְעִינִים מְלֻחְלָחִים מִמַּיִם וְיַחְמִיצוּ הַמֶּלַח לְכֻלֵּי עָלְמָא: (מג) **וְאִם הוּא קֹדֶם הַפֶּסַח מַשְׁמַע** מִמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) **וְחֹק יַעֲקֹב** (ס״ק יג) **דְּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים** וְכֵן כָּתַב בְּחַיֵּי אָדָם (שם סי״ט), **וּלְפִי זֶה לֹא יִצְטָרֵךְ לִזְרֹק אַף בִּכְדֵי נְטִילָה,** דִּלְקֻלָּא אָזְלִינַן וְחָשְׁבִינַן לְכֻלּוֹ כְּאִלּוּ הָיְתָה חֲתִיכָה אַחַת. **וְהַגְּרַ״ז** (ס״כ) **כָּתַב גַּם בְּקֹדֶם פֶּסַח דְּצָרִיךְ לִזְרֹק כְּדֵי נְטִילָה, עַיֵּן שָׁם. וְהָכִי מִסְתַּבְּרָא טְפֵי** דְּמַעְקַר הַדִּין הֲלֹא אֵינוֹ מִתְפַּשֵּׁט כָּל כָּךְ, דַּהֲלֹא מְקִלִּינַן בְּפֶסַח בְּדִיעֲבַד בִּכְדֵי נְטִילָה, וְאִם כֵּן אִם נִסְמֹךְ קֹדֶם הַפֶּסַח אַשִּׁשִּׁים לְקֻלָּא דְּנִתְבַּטֵּל הֲלֹא יִשְׁתַּמְּשׁוּ בְּפֶסַח בְּכָל הַמֶּלַח אַף בְּאוֹתָם שֶׁהָיוּ סְבִיבוֹת הַחִטָּה כְּדֵי נְטִילָה, **וְאֶפְשָׁר דְּגַם דַּעַת מָגֵן אַבְרָהָם כֵּן לְפִי מַסְקָנָתוֹ, וְצָרִיךְ עִיּוּן:** (מד) **וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אֵין לֶאֱסֹר, דְּבָטֵל טַעַם הַחִטָּה בְּשִׁשִּׁים:**

א (א) גְּמָרָא (מ.): (ג) כֵּן מַשְׁמַע מֵרַשׁ״י פְּסָחִים מ׳ (ע״א) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל זְקִיפָא, עַיֵּן שָׁם, וְגַם הַחוּשׁ מֵעִיד שֶׁהוּא כֵּן עַל יְדֵי בִּשּׁוּל, וּלְפָלָא עַל הַתּוֹסָפוֹת מְנָחוֹת נ״ד עַמּוּד א׳ (ד״ה אין מחמיצין) שֶׁכָּתְבוּ דְּהוּא רַק חֲשָׁשָׁא בְּעָלְמָא וּמִלְּתָא דְּלֹא שְׁכִיחָא הִיא: **ב** (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם הָרַ״ן (יב. ד״ה ותיקא). **וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי מֶלַח שֶׁלָּנוּ [הַיְינוּ שֶׁנַּעֲשֵׂית מִמֵּי הַיָּם]** כֵּן כָּתַב הַגְּרַ״ז (ס״ד) וְכֵן כָּתַב גַּם כֵּן הַפְּרִי מְגָדִים (א״א סק״א) וְעַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה משמן):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah